

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

DLA GMINY WAGANIEC NA LATA 2012-2016

PODSTAWA PRAWNA

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2002r. Nr 147 poz.1231 z późn zm.).
5. Ustawa z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
6. Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Waganiec w latach 2008-2018

Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy; od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc **fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc **seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności.
3. Przemoc **psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc **ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana, jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WAGANIEC

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem przemocy w rodzinie. Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Waganiec wynika, iż gmina oferuje pomoc osobom uzależnionym, m.in. działa Punkt Konsultacyjny „Centrum Wzajemnej Pomocy” dla osób uzależnionych i ich rodzin, który udziela porad, motywuje do podjęcia leczenia odwykowego, prowadzi terapię indywidualną i grupową oraz profilaktykę.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić zjawisko przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, w szkole nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na terenie jej występowania.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych gminy – uwzględniając przemoc w oparciu o posiadane informacje:

- liczba mieszkańców gminy wynosi 4 550 osób (dane na dzień 31.XII.2010)
- w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 438 osób, z czego jedynie 53 osoby pobierały zasiłek dla bezrobotnych (dane na dzień 31.XII.2010).
- z informacji uzyskanych z Komendy Policji w Aleksandrowie Kujawskim wynika, że w roku 2010 przeprowadzonych zostało 18 interwencji domowych. Założono 15 Niebieskich Kart skierowano 5 wniosków do sądu o leczenie odwykowe.
- z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wagańcu wynika, iż w roku 2010 przeprowadzono 18 rozmów z osobami uzależnionymi, w niektórych przypadkach Policja skierowała do Sądu wnioski o leczenie.
- z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wagańcu wynika, że w roku 2010 skorzystało z pomocy 221 rodzin tj. 652 osoby. W tym z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu objętych było pomocą 5 rodzin, w tym 9 osób w tych rodzinach.
- z informacji, które posiadamy ze szkół wynika, że nie zdarzają się formy przemocy fizycznej (kopanie, szarpanie, popychanie) i psychicznej (wyśmiewanie, poniżanie i wyzwiska)

II CELE PROGRAMU I REALIZACJA

Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy w tym szczególnie do tych, którzy są uwięzieni w przemoc, jako: ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

Cel Główny Programu

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Waganiec. Zrealizowanie celu głównego możliwe będzie dzięki osiągnięciu celów szczegółowych:

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie:
 - upowszechnienie tematyki związanej ze zjawiskiem przemocy poprzez ulotki, plakaty, broszury zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej i internecie,
 - edukacja dzieci i młodzieży w tym zakresie w placówkach szkolnych.
2. Zapewnienie pomocy osobom i rodzinom, w których występuje przemoc:
 - stosowanie procedury „Niebieska Karta”, zawiadomienie prokuratury i/lub policji o stwierdzonych przypadkach przemocy w rodzinie,
 - udzielanie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w formie pracy socjalnej oraz świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej,
 - zabezpieczanie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach interwencji oraz gdy tego potrzebują np. znalezienie bezpiecznego schroniska,
 - odbywanie wizyt monitorujących sytuację w miejscu zamieszkania rodziny z problemem przemocy przez osoby z różnych instytucji zaangażowanych w pomaganie,
 - rozszerzanie oferty Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich rodzin.
3. Budowanie Lokalnego Systemu przeciwdziałania przemocy:
 - powołanie zespołu interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - gromadzenie danych i sporządzenie sprawozdawczości z zakresu działań dot. przemocy.
4. Pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracowników z instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i pomaganiem w sytuacji jej wystąpienia:
 - uczestnictwo w szkoleniach o tej tematyce,

- organizowanie wspólnych spotkań pracowników z różnych instytucji, organizacji w celu wymiany informacji, doświadczeń, doskonalenia współpracy.

III ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja celów Programu zakłada:

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy.
3. Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV ZASOBY GMINY WAGANIEC W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Na terenie gminy działa punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin. Dyżury w punkcie pełni certyfikowany terapeuta d/s. uzależnień. W Zespołach Szkół w Zbrachlinie, Brudnowie oraz Szkole Podstawowej w Niszczewach nauczyciele, realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy. Ponadto na terenie gminy znajdują się instytucje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie lub pełniące funkcję wspierającą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Patologii Społecznej,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Placówki oświatowo – wychowawcze,
- Parafie.

V MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację (liczba niebieskich kart, ilość interwencji udzielonych porad, konsultacje w Punkcie).

VI REALIZATORZY PROGRAMU

Odpowiedzialnym za koordynację zadań związanych z realizacją Programu jest Kierownik GOPS w Wagańcu, który współpracuje i realizuje zadania z lokalnymi instytucjami i organizacjami.

VII FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Michał Dyko